PANEL A ZÁVĚR

Panelová diskuse (podle pravidla Chatham House bez jmen)

Závěrečný panel · pět řečníků ze všech tří světů, moderují Aleš Špidla a Jakub Bareš
Zápis z přednášky na konferenci IICR 2026

Informace, inteligence a čas na rozhodnutí · 19. 11. 2026 · CEVRO Univerzita, Praha
AFCEA Česká pobočka, pracovní skupina PS07 Intelligence · CRIK při CEVRO Univerzitě
Stav 20. 11. 2026 · https://iicr.afcea.cz/zaznelo/

PANEL A ZÁVĚR

Závěrečný panel

pět řečníků ze všech tří světů, moderují Aleš Špidla a Jakub Bareš

Panelová diskuse (podle pravidla Chatham House bez jmen)

> Závěrečný panel shrnul celý den: co si panelisté odnášejí pro posílení suverenity a odolnosti země, co drží společnost pohromadě, jak vyvažovat svobodu a bezpečnost a jaké jsou jejich osobní hodnoty a vize. Opakovaně zaznělo, že hlavní překážkou nejsou znalosti ani kapacity, ale neochota rozhodovat a nést odpovědnost, a že stát potřebuje méně informací, ale relevantních, a jasné politické zadání.

Hlavní myšlenka konference: rozhodování, spoléhání se na sebe a osvěta

Moderátoři Aleš Špidla a Jakub Bareš otevřeli panel otázkou, kterou si pracovní skupina Intelligence klade napříč konferencí: jakou hlavní myšlenku si panelisté odnášejí pro posílení suverenity a odolnosti země, když den obsáhl dezinformace, bezpečnost dat, odolnost policie i český bezpečnostní systém.

Jeden z panelistů uvedl, že podle něj společnost přeceňuje roli vzdělávání a nedoceňuje roli politiků a rozhodování. Řada problémů, o nichž se mluvilo, podle něj nejsou problémy znalostí ani kapacit, ale politické problémy: chybí ochota přijmout bezpečnostní realitu, v níž se země nachází, a na politické úrovni se všichni bojí rozhodovat. Znalí politici by podle něj sami o sobě nepomohli, pokud by stejně nerozhodovali.

Jiný panelista zdůraznil, že kdo chce suverenitu, musí se v digitální oblasti spoléhat především sám na sebe, a tuto myšlenku musí převzít politici. Druhou podmínkou je podle něj osvěta široké veřejnosti, nikoli jen odborné. Umělou inteligenci přirovnal k ohni: je to dobrý sluha a zlý pán. Nezodpovědné chování k AI je problém u běžných lidí a vážný průšvih u těch, kdo rozhodují. Navrhl proto vytvořit jakési desatero základních zásad, které by se opakovaly, dokud nezdomácní ve společnosti; jako kandidáty zmínil zásadu nedůvěřovat nikomu a sobě jen napůl a zásadu, že mlčenlivost chrání.

Moderátor Aleš Špidla připomněl, že existuje jeho desatero základů kybernetické bezpečnosti, které má dnes již čtrnáct bodů. Zmínil také zakládání koalice kybernetické civilní obrany podle vzoru Spojených států, kde podobná koalice funguje asi tři roky a filantrop do ní vložil 100 milionů dolarů. Cílem by bylo osvětově oslovit přibližně 4,8 milionu českých domácností, z nichž je digitalizováno asi 90 %, tedy zhruba 4,3 milionu, aby si uvědomily, že mohou být obětí útoku i součástí botnetu útočícího na kritickou infrastrukturu.

Další panelista vyzdvihl vzdělanost v širokém smyslu: společnost schopnou kriticky myslet a vzdělávat se bez příkazu považuje za silnou. Jiný panelista doporučil nevymýšlet nové věci tam, kde stačí ty staré, a vidí jako základ uvědomění si všech aspektů problému a rozlišení cílů a prostředků; vzdělávání podle něj musí předcházet uvědomění a rozhodnutí a u společnosti, která se má vzdělávat sama, vidí prostor pro mírné státní donucení. Poslední z panelistů podtrhl osvětu a potřebu, aby politici s mediálním dosahem naslouchali odborníkům, jinak vznikají konspirační teorie.

Hlasování publika: stabilita, nebo svoboda

Moderátor upozornil na výsledek hlasování publika, které vyjádřilo výraznou preferenci stability před svobodou. Připomněl myšlenku Abrahama Lincolna, že svoboda bez řádu je chaos a řád bez svobody je otroctví, a oznámil, že pracovní skupina chce podat podnět Radě vlády pro informační společnost (RVIS) k suverenitě českých systémů.

Co drží společnost pohromadě

Druhá otázka se týkala soudržnosti společnosti: co ji drží pohromadě a jak k tomu mohou přispět IT a AI. Moderátor navázal na přednášku L. Čadové o koherenci nervového systému.

Panelista se zpravodajskou zkušeností odpověděl, že dnes ani největší zpravodajské služby světa nedokážou rychlostí konkurovat médiím a sociálním sítím; každé zveřejněné video je rychlejší než jakákoli služba nebo televize. OSINT, kdysi popelka zpravodajských disciplín, dnes podle něj tvoří 80–90 % základu zpravodajské analýzy. Na rozdíl od novináře ale služba musí politické reprezentaci doručit ucelenou, pravdivou, z více zdrojů ověřenou a revidovanou informaci, která včas snižuje nejistotu při rozhodování. Politici si podle něj neuvědomují, že se často rozhodují podle neověřených informací a novinových titulků.

Jiný panelista uvedl, že moderní technologie přispívají ke koherenci společnosti stejně jako dříve spalovací motor, telegraf, televize nebo knihtisk; je třeba se s nimi naučit pracovat. Pozitivně hodnotil, že se od loňské konference nestalo nic šokujícího a vývoj jde předpokládaným směrem.

Další panelista dal za příklad Polsko, které za posledních zhruba 10–13 let infrastrukturně výrazně pokročilo, protože si společnost stanovila cíle nadřazené stranickým sporům; stavba dálnic a přístavů pokračuje bez ohledu na to, kdo vládne. Podobné společné cíle spojené s technologiemi, udržitelností a suverenitou by podle něj mohly sblížit i českou společnost.

Jiný panelista připomněl, že soudržnost je základem odolnosti a odolnost základem obranyschopnosti; bez vůle lidí se bránit je i silná armáda zbytečná. Rozdělování společnosti je podle něj jedním ze způsobů vedení hybridní války. Doporučil tlumit vášně, hledat společné jmenovatele a stavět na hrdosti na vlastních technologických úspěších, například při budování digitální suverenity. S odkazem na Y. N. Harariho zmínil, že ke štěpení přispívá hodnocení lidí podle jediného parametru, jako je národnost, barva pleti nebo orientace. Uvedl také čínskou představu společnosti jako slupek cibule (rodina, širší rodina, obec, region, země) a dopisy svých předků z první světové války, které ukazují, jak se v krizi hodnoty přeskupují a rodina drží pohromadě.

Další panelista se naopak přihlásil spíše ke svobodě: společnost bude vždy rozdělená a demokracie je mechanismus na zpracování rozdílů. Společnost podle něj není ani tak polarizovaná jako fragmentovaná vlivem informačního přehlcení. Připomněl R. Ackoffa, autora pyramidy data – informace – znalost – moudrost: pro rozhodování nepotřebujeme více informací, ale méně nerelevantních. Znalost je podle Ackoffa vědět jak, moudrost vědět co. Bez silného politického zadání, sdílené hodnoty, národního zájmu či identity nelze určit, co je relevantní, a v záplavě informací se nedá rozhodovat, jen reagovat.

Sdílený obraz situace a hranice státu

Moderátor Jakub Bareš navázal konceptem sdíleného obrazu situace, který rozvíjí skupina Intelligence: nejde o dashboard, ale o systém, který ze všech dostupných zdrojů agentně vyhodnocuje, co je pro zájmy státu v danou chvíli strategicky důležité. Hlasování publika naznačilo, že by stát měl být chráněný a společnost otevřená.

Jeden z panelistů připomněl právní princip proporcionality, který poměřuje sledované cíle s náklady. Za nejvyšší hodnotu považuje svobodu myšlení, projevu i svobodu udělat chybu; omezení práv bylo historicky vždy dočasné, například internace japonských občanů v USA za druhé světové války. Jiný panelista upozornil, že stát musí do digitálního světa převádět své fungování velmi opatrně, aby se nerozbil poměr svobody a vynucování pravidel; z cesty do Číny v srpnu, kde nakupovali čipy pro AI servery, si odnesl, že digitální Čína je technicky fascinující, ale děsivá.

Panelista se zpravodajskou zkušeností uvedl, že Čína má pro rozpoznávání obličejů 60 milionů kamer, Rusko 15 milionů, z toho v Moskvě 60 tisíc. Letiště Praha jako vstup do Schengenu přitom podobný systém vypnulo, takže sledované osoby nelze snadno ověřit. V Německu podle něj působí asi 40 000 islámských radikálů, z nichž 4 000 je ochotno k sebevražednému útoku. Jiný panelista dodal, že chceme americké svobody i evropské sociální jistoty, ale za nic nechceme platit, a vypnutí webů označil za ukázku toho, jak stát přenechal odpovědnost soukromým firmám.

Osobní hodnoty a vize

Na závěr se moderátoři zeptali, co panelistům pomáhá udržet osobní soudržnost a jakou mají vizi. Jeden panelista popsal přijetí vlastní nesoudržnosti a vizi společnosti, v níž lidé dělají dobře svou práci a důvěřují, že ostatní dělají totéž. Jiný chce předávat zkušenosti mladší generaci a nepřebírat kompetence, které mu nepatří. Další zdůraznil upozadění ega ve prospěch vyššího cíle, jiný užitečnost pro sebe, okolí a společnost v kontextu generací. Panelista s vojenskou zkušeností ocenil rodiny vojáků na misích, které nesou tíhu běžného života doma.

Dotazy a diskuse

Jakou hlavní myšlenku si odnášíte pro posílení suverenity a odolnosti země?

> Ochota politiků rozhodovat, spoléhání se na sebe v digitální oblasti, osvěta veřejnosti, vzdělanost a kritické myšlení a naslouchání odborníkům.

Co drží společnost pohromadě a jak k tomu mohou přispět IT a AI?

> Ověřené informace pro rozhodování, společné cíle nadřazené stranickým sporům (příklad Polska), tlumení vášní a hledání společných jmenovatelů; demokracie jako mechanismus zpracování rozdílů a méně, ale relevantních informací.

Má být stát chráněný a společnost otevřená, a jak vyvážit svobodu a bezpečnost?

> Zazněl princip proporcionality, svoboda jako nejvyšší hodnota s dočasnými omezeními, opatrnost při digitalizaci státu i upozornění, že bez nástrojů typu rozpoznávání obličejů služby nemohou chránit; za bezpečnost i svobodu se platí.

Co vám pomáhá udržet osobní soudržnost a jakou máte vizi?

> Přijetí vlastních slabin, důvěra v práci druhých, předávání zkušeností, upozadění ega, užitečnost a ocenění rodinného zázemí.

Co z přednášky plyne pro stát

- Hlavní překážkou odolnosti podle panelu nejsou znalosti ani kapacity, ale neochota politiků rozhodovat a přijmout bezpečnostní realitu.
- V digitální suverenitě se má stát spoléhat především na vlastní kapacity; pracovní skupina chce k suverenitě českých systémů podat podnět RVIS.
- Zpravodajské informace pro politiky musí být ověřené z více zdrojů a včasné; rozhodování podle titulků je riziko, OSINT dnes tvoří 80–90 % analýzy.
- Pro rozhodování je potřeba méně, ale relevantních informací, a k tomu jasné politické zadání a sdílené hodnoty; s tím počítá koncept sdíleného obrazu situace.
- Osvěta široké veřejnosti (4,8 milionu domácností) a vyvažování svobody a bezpečnosti, například u rozpoznávání obličejů na letišti, vyžadují, aby stát převzal odpovědnost a nepřenášel ji na firmy.

`Zápis pořadatelů ze strojového přepisu, ne autorizovaný text řečníka. Citace zveřejníme až po schválení řečníkem. Opravy: ps07@afcea.cz.`

Čtení pořadatelů, ne společné stanovisko řečníků. Zápisy vycházejí ze strojového přepisu konference, ankety vyjadřují názor sálu, ne reprezentativní průzkum. Citace řečníků zveřejníme až po jejich schválení. Opravy a dotazy: ps07@afcea.cz. Volně k použití s uvedením zdroje „IIČR 2026, AFCEA Česká pobočka“. Více na https://iicr.afcea.cz/zaznelo/